

ללומדי מסכת יומא בעיון

ספר תורת יומא

לכבוד דף היומי

חידושים וביאורים במסכת יומא
עם אוצר נפלא של תורת בית בריסק דף על דף
חלק א' פרקים א-ג דף ב. - דף לט.

כל זה נאסף
אל מקום אחד על הדף,
ספר של 948 עמודים

הספר נחלק לסימנים
ואותיות עם כותרות
שיהיה קל לעיין בו

עכשיו תוכל לעיין היטב
ולדעת תורת המסכתא.

ד' ופיע ויצא לאור ספר תורת יומא, ספר מלא וגדוש עם ביאורים וחידושים דף על דף מלוקט מתוך מאות ספרים ראשונים ואחרונים וספרים בכל מקומות התורה. ובו אוסף גדול וחדש של פרטים לברר דיני בית המקדש, כהן גדול ביום הכיפורים וכו' וכו'. דברים חדשים שלא נתבררו עד עכשיו על הדף כגון מי מדליק המנורה ביוה"כ, מי מסדר לחם הפנים, מי מוליך אברים למזבח ביוה"כ, מהו הטבת הנרות, מי אחראי על עבודות בבית המקדש, אם צריך כהן גדול בבית המקדש בכל השנה, דיני מזוזה, דיני אין מעבירין, דיני זכר צדיק לברכה וכו' וכו'.

מסכת יומא היא מסכת שאין בו לא הרבה ראשונים ולא הרבה אחרונים – חסר רמב"ן רשב"א ועוד, פני יהושע קרן אורה ערוך לנו וכו'. עכשיו אחר עמל של שנים, ב"ה נקבעו בכרך אחד, אלפי חידושי תורה ומראה מקומות מלוקט מכל הש"ס מהראשונים ומהאחרונים, בכל סוגיא וסוגיא הובא דברי המפרשים. בעיקר ע"י חיפוש בשאר מקומות הש"ס ומפרשים במסכתות אחרות. עם אוסף גדול של תורת כהן גדול בבית המקדש בכל השנה וביה"כ. ספר עם יותר מאלף סימנים.

ונוסף על זה, אוסף נפלא של מאות חידושי "תורת בית בריסק", הלא הם מרן הבית הלוי, מרן הגר"ח, מרן הגרי"ז, והגרי"ד הלוי סאלאוויציק, והגרי"מ פיינשטיין, זצ"ל, ויבלחט"א הגאון רבי משולם דוד הלוי שליט"א, ורבי מאיר הלוי סאלאוויציק שליט"א, ועוד. מלוקט מעשרות ספרים בכל הש"ס.

להשיג עכשיו חלק א' – על פרקים א' ב' ג', מדה ב' עד דף לט.
ויש בו גם מפתח הש"ס ומפתח ענינים

מהדורת ברקוביץ - הוצאת מכון שאגת אריה | אוצר בלום של תורת יומא דף על דף
קנו ותהנו מהבושם הזה - ספר יסודי על מסכת יומא
להשיג בחנויות מובחרות או הפצה ראשית 0573173444 או אימייל MACHONSA@THEJNET.COM

פתיחה למס' יומא

בענין ברכה על עבודת הקרבנות בכל השנה וביה"כ

(א) המל"מ בריש הלכות מעשה הקרבנות, מביא את דעת הרמב"ן (בהשגותיו לספר המצות שורש י"ב) דעל כל עבודה ועבודה היה הכהן מברך לפניו.

אמנם הביא מהלב שמח שכתב בדעת הרמב"ם שאינו מברך אלא על 'העבודה הגדולה' לבדה, וכל שאר העבודות הקטנות שבה נפטרות עמה, ותהיה ברכה אחת על הסדר כולו. וכתב המל"מ, וז"ל: אין דבריו מוכרחים, דאפשר שגם הרמב"ם מודה בזה [דמברך על כל עבודה בפנ"ע], גם לא ידעתי איזה היא עבודה גדולה או קטנה, גם מה שסיים שתהיה הברכה א' על הסדר כולו, זה יתכן אם כל הסדר נעשה בכהן א', אך אם כל כהן וכהן יעשה עבודה אחת למה לא יברך על העבודה שעושה, עכ"ל.

(ב) והנה זהו לענין ברכה על עבודת כל השנה, ולענין עבודות יוה"כ, הקשה בבית דוד (הובא בשדי חמד ח"ח [ובמקצת מהדורות ח"ט] יוה"כ סי' ב' ס"ק ח"י) דלא מצינו שתיקנו שיברך קודם שעשה העבודות ביה"כ כמו שתקנו ברכה בשאר מצות, ע"כ קושיתו. ובשדי חמד הביא מספר יפה ללב, דבאמת לא היה הכהן גדול מברך כלל על עבודתו, משום דהיה בספק סכנה בכניסתו לקודש הקדשים כמו שמצינו בגמ' לקמן (דף נג): שהתפלל רק תפלה קצרה שלא להבעית את ישראל, ויש לחשוש שמא לא יגמור העבודה ותהיה ברכתו לבטלה ע"ש.

והעיר השדי חמד דמה שחשש דשמא לא יגמור כל העבודה עד הסוף [שימות בק"ק], אין זה מספיק, דמ"מ עכ"פ היה לו לברך מיד בצאתו מקדשי הקדשים על העבודות הנשארות ע"ש. עוד יש להעיר דאפילו אם ימות בק"ק לכאורה לא תהיה הברכה לבטלה, כיון שעכ"פ עשה מקצת העבודות.

ואולי יש לתרץ ע"פ המבואר ברמב"ם בספר המצות (מצוה מ"ט) דכל עבודות יוה"כ, וז"ל: צונו ה' לעשות עבודת היום, כלומר כלל כל הקרבנות והוידוין המתוקנים ביום צום כיפור כדי שיכופר בהם כל העוונות, כמו שבא בכתוב (ויקרא פרק ט"ז), והראיה על היות הכלל כולו מצוה אחת, אמרו חז"ל (יומא דף ס.) כל מעשה יום הכיפורים האמור על הסדר אם הקדים מעשה לחבירו לא עשה כלום עכ"ל. וכיון שכולן מצוה א' הן צריך שהברכה יחול על כולו, ואם ימות באמצע נמצא שלא חלה הברכה על כולו, ולכן סובר דלא יברך כלל.

(ג) עוד הביא השדי חמד מספר אביר יעקב (כריתות דף כה.), דכיון דביום הכיפורים העבודה לכפרה באה, הרי זה דומה למש"כ האבודרהם (עמוד י"ח) דהא דאין מברכין על השבת גזילה משום דלא תקנו ברכה על דבר שיש בה נדנדוד עבירה, וה"ה כאן¹.

וכתב השדי חמד דלא דמי עבודת יוה"כ למצות השבת גזילה, דשאני התם דאין יאמר אקב"ו להשיב הגזילה, הא אינו ראוי להזכיר חטאו בברכה. משא"כ כאן דאינו מזכיר החטא אלא מברך לעשות מעשה חטאת, שפיר מצי לברך.

(ד) נמצא דדעת היפה ללב והאביר יעקב דאינו מברך על העבודה ביה"כ, אך דעת השדי חמד דמברך. ולדבריו יש לעיין האם מברך הכהן גדול ברכה אחת על כל העבודות, או דילמא מברך על כל עבודה ועבודה. ולפי הרמב"ם בספר המצות (הנ"ל באות ב') דכל עבודת היום מצוה א' הם לכאורה מברך ברכה א' על כל העבודות². אך ע"י באליה רבה (או"ח סי' ר"צ) ובאשל אברהם (מבוטשאטש או"ח סי' ר"צ) שכתבו בשם השל"ה, דמותר לגרום ברכה שאינה צריכה כדי לברך מאה ברכות, והביאו מהמג"א סוף סי' רט"ו, שהקשה מיומא דף ע. דאיתא שם דלא אייתי ס"ת אחרינא משום ברכה שאינה צריכה. ות"י האלי' רבה דביה"כ לא היה הכהן חסר ברכות דהא בלאו הכי בירך הרבה ברכות על הקרבנות והטבילות ע"כ. ומבואר דס"ל דבירך על כל עבודה ועבודה.

(ה) והנה אפילו לפי מש"כ בדעת הרמב"ם דמברך ברכה א' משום דסובר דמצוה א' הם, עדיין יש לעיין, דהרי ביה"כ יש בו גם את עבודות של כל השנה כגון עשיית התמיד, ולכאורה עליהם יברך כמו בכל השנה,

דלא גרע יוה"כ מכל השנה, וכי משום שעכשיו מצוה א' הם, יתבטל מהם שם עבודה של השנה. ואפשר להסביר ע"פ מש"כ האור שמח (ריש פ"ד מהל' יוה"כ) דכמו דמבואר במס' זבחים (דף צא.) דשבת דאהני למוספין אהני נמי לקרבן התמיד, כמו כן יוה"כ אהני לתמיד שלו להיות "תמיד של יוה"כ", ולפיכך הוא דומה לקרבן הבא מחמת היום הטעון עבודה בכהן גדול ולדבריו י"ל דגם לענין הברכה דינה כעבודת היום. ונראה דאף לפי השיטות דמברך על כל עבודה ועבודה, לכאורה אינו מברך שתי ברכות, א' משום העבודה, וא' משום יוה"כ. אלא כוללן יחד, כגון כשבא לשחוט יברך על שחיתת יוה"כ.

ו) יש לעיין בנוסח הברכה שבירך, ונראה כיון שזה חיובו הפרטי לעשות עבודות יוה"כ, ולא סגי דלאו איהו קעביד, מברך ב"ל" ולא בלשון "על", כמבואר בסוגיא דפסחים דף ז:; ודו"ק³.

ז) והנה לכו"ע לא היה מברך על דחיפת השעיר. וביארו המפרשים ע"פ הרמב"ן פרשת אחרי, דענינו של שעיר הוא ליתן חלק לסטרא אחרא ועל ידי זה לא יקטרג ע"ש, ועל כן אינו ראוי לברך על מצוה כזו שהולך להסטרא אחרא.

מנין חמש עשרה קרבנות של יוה"כ

מנין הקרבנות שהקריב הכהן גדול ביוה"כ היה בסך הכל חמש עשרה, ואלו הם לפי הרמב"ם (פ"א מעיוה"כ ה"א): א) תמיד של שחר. ב) תמיד של בין הערבים כסדר כל יום ויום. ג-י) מוספי היום – פר, ואיל, ושבעה כבשים כולן עולות. יא) שעיר חטאת הנעשה בחוץ [והוא נאכל בערב].

יב-יג) פר כהן גדול בן בקר לחטאת [והוא נשרף], ואיל לעולה [שניהם משל כהן גדול]. יד) ואיל הבא משל צבור האמור בפרשת אחרי מות, [והוא האיל האמור בחומש הפקודים בכלל המוסף, והוא הנקרא איל העם]. טו-טז) קרבן העם שעיר חטאת הנעשית בפנים [והוא נשרף]. ושעיר המשתלח.

סדר לבישת בגדי כהונה ביוה"כ

טבילה א) בגדי זהב – [תרומת הדשן, דישון מזבח פנימי, וסידור מערכה לפי כמה ראשונים], וסידור שני גזרי עצים, קרבן תמיד, קטורת של שחר, הטבת הנרות, [ולר' עקיבא פר העולה זז' כבשים].

טבילה ב) בגדי לבן [בחוץ] – וידוי ראשון על פרו, גורל, וידוי שני על פרו, שחיטת פרו, קטורת [בק"ק], הזאת דם פרו בקודש הקדשים, שחיטת השעיר, הזאת דם שעיר בקודש הקדשים, הזאת דם פרו על הפרוכת, הזאת דם שעיר על פרוכת, עירוב דם הפר ודם השעיר ונתינתו על מזבח הזהב, שפיכת שירים ליסוד מזבח החיצון, [קריאת התורה, ולזה אפשר גם באיצטלית לבן].

טבילה ג) בגדי זהב – [לר"ע שעיר הנעשה בחוץ] אילו, ואיל העם, אימורי חטאת של פרו ושעיר [ולשיטת תוס' לר"ע מקריבן עם תמיד של בין הערבים].

טבילה ד) בגדי לבן [בפנים] – הוצאת כף ומחתה.

טבילה ה) בגדי זהב – תמיד של בין הערבים⁴, [ולפי ר"א פר העולה ושעיר הנעשה בחוץ זז' כבשים], קטורת של בין הערבים, הטבת הנרות.

ספר

תורת יומא

פרק א - שבעת ימים

דף ב.

ע"כ, ולפי"ז י"ל דשפיר תנן במתניתין תרתי: דמפרישין אותו מביתו ומאשתו, דבזה דמפרישין אותו מביתו ללשכת פרהדרין בלבד עדיין לא מוכרח לפרוש מאשתו, דהא פרישה ללשכת פרהדרין אינו חיוב גמור אלא אסמכתא, ואולי יצא משם לשעה לביתו, לכן בעינן לדין נוסף של פרישה מאשתו.

דעת הראב"ד פרישה מדאורייתא

(ד) אך לדעת הראב"ד בתמיד (דף ל., הובא בגבו"א דף ג: ד"ה כי אתא): דהפרישה צריכה להיות במקום קודש דומיא דמילואים, והוא ילפותא גמורה מדאורייתא, והוסיף הגבו"א שם דלדבריו הא דפורש מאשתו, אין זה משום דנאמר בו חובת פרישה מאשתו, אלא דממילא הוי הכי, דכיון דכהן גדול נמצא במקום קודש ממילא אשתו אסורה שם, ואסור לצאת משם דומיא דמילואים ע"ש. א"כ קשה למה תנן במתניתין דמפרישו מביתו, פשיטא דאם פורש למקום קודש אשתו אסורה שם, וצ"ע.

(ה) וי"ל לשיטות דפליגי על הגבו"א וסברי דמותר לצאת לשעה (עי' שפ"א ופנ"י) א"כ א"ש די ש דין מיוחד שיפרוש מאשתו. עוד העיר ידידי ר' משה קנינסקי שליט"א די"ל דנפק"מ כגון שלא פירש בתחילת ז', דתו לא קיים דין פרישה בלשכה, דבעי ז' ימים רצופים [עיי' סימן ה'], מ"מ עדיין צריך לפרוש מאשתו [מדרבנן] משום חשש ספק נדה, דזה דין נוסף מלבד חיוב לפרוש ללשכת פרהדרין.

עניני פרישת כהן גדול ליוה"כ

סימן א

דין פרישה מביתו ומאשתו ◊ פרישת כ"ג ללשכת פרהדרין מן התורה או מדרבנן

(א) משנה, שבעת ימים לפני יוה"כ מפרישין כהן גדול 'מביתו' ללשכת פרהדרין. כתב בתפארת ישראל דביתו תרתי משמע, א- מביתו ממש [ללשכת פרהדרין], ב- וגם מאשתו [דביתו זו אשתו]. וצ"ב מאי קמ"ל מילת 'מביתו', דהא כיון דתנן דפורש ללשכת פרהדרין שהוא מקום קודש, א"כ ממילא אשתו אסורה לבוא שם דהלשכה מקום קודש, ומה בא המשנה להשמיענו דמפרישין אותו מביתו. וכן הקשה בגבורת ארי לקמן ג: בא"ד כי אתא.

(ב) וי"ל דהנה חיוב פרישה יליף ליה ר' יוחנן ממילואים (ויקרא ח' ל"ד) מפסוק כאשר צוה וגו' [עיי' בגמ' סוף העמוד, ולקמן דף ג:], ונחלקו הראשונים האם זה דרשה וילפותא גמורה וחיוב פרישת כהן גדול קודם יוה"כ הוא מן התורה דומיא דמילואים, או דהוי רק אסמכתא וחיובו אינו אלא מדרבנן.

דעת תוס' דפרישה אסמכתא

(ג) שיטת תוס' (דף ד. ד"ה נכנסו) דפרישה דילפינן ממילואים אינו אלא אסמכתא בעלמא

א עי' רש"י ו. ד"ה מביתו, שביאר קושיית הגמ' שם שאשתו באה לשם כיון שאינו מקום קדוש. משמע אילו היה מקום קדוש א"א לאשתו לבא לשם. אלא שהעיר לי הרב ישראל חיים יעקבי שליט"א, דהרי מן התורה אפילו הוא מקום קדוש אשתו מותרת שם, אמנם י"ל דמ"מ אם הוא מקום קדוש בע"ק אסור שם עי' תוס' ו. ד"ה מביתו, וא"כ אין צריך לומר דפורש מאשתו.

ב ולכאורה כן הוא דעת רש"י לקמן בדף ו. שכתב, דלשכת פרהדרין אינה מקום קודש ע"כ, וע"כ דס"ל דילפותא ממילואים אינה מן התורה, דשם הרי היה במקום קודש. ועי' הערה לקמן בסימן עא.

סימן ב

בענין מפרישין כהן גדול

(א) משנה, שבעת ימים לפני יוה"כ מפרישין כהן גדול. והביאו הרמב"ם פ"א מעיוה"כ ה"ג. ונראה דמלשון 'מפרישין' משמע קצת שב"ד מפריש אותו, ועיין בזה"י.

(ב) משנה, מפרישין כהן גדול. מלשון המשנה משמע דכל השנה היה כהן גדול מוכן, ואותו כהן גדול המוכן מפרישין שבעת ימים לפני יוה"כ. ויש לדון האם יש חיוב למנות כהן גדול לכל השנה. וצ"ע. ועיין דברינו לקמן דף יח. סימן תקלח.

סימן ג

מעם חיוב פרישה

(א) משנה, מפרישין כהן גדול. הנה בגמ' יליף חיוב פרישה ממילואים. ובטעם הפרישה כתב הגבורת ארי (בעמוד ב' ד"ה ואין דנין פרישת ז' לז') וז"ל: דאין סברא להצריך פרישה משום קדושת מלאכה, אלא דוקא משום 'קדושת קרבנות'. וכ"כ לקמן (בדף ג: ד"ה ומשמע לי) דפרישות אלו לצורך הקרבה היו ע"כ. הרי דס"ל 'דפורש משום קדושת קרבנות'. ויסוד דבריו מבואר בתוס' בדף ב: ד"ה אימא כפרה ע"שי.

(ב) והנה בחי' הגאון רבי מנחם זעמבא (סי' י"ג והובא באמרי מבשר כאן) חקר אי פרישה הוא משום קדושת היום או משום קדושת המקום דנכנס לפני ולפנים, ונפק"מ לענין כהן גדול הנכנס לקודש הקדשים בשאר ימות השנה, לדעת הגר"א (המובא בסוף ספר חכמת אדם) דגם בשאר ימות השנה מותר לכהן גדול ליכנס לקודש הקדשים ובתנאי שיקיים כל הדינים האמורים בפרשת יוה"כ ע"ש. ולכן אי זה

משום קדושת היום בכל ימות השנה א"צ פרישה, אבל אם הוא משום דנכנס לפני ולפנים בעי פרישה גם בכל השנה.

(ג) ועוד נפק"מ, לענין אומן הנכנס לק"ק לתקן, האם צריך פרישה. [אלא דהעיר לי ידידי הרב אליהו חיים לרנר מח"ס הדרת קודש על הרמב"ם הל' ביאת מקדש, דאולי כל חיובו דוקא בנכנס לצורך עבודה, ולא בסתם כניסה.] ולפי דברי הגבורת ארי הנ"ל דפרישה הוא מחמת קדושת הקרבנות, ודאי לא שייך זה באומן.

(ד) ועיין באור שמח (ריש הלכות יוה"כ) דנקט לדבר פשוט דחיוב פרישה בכ"ג ביוה"כ הוא משום שנכנס תחילה לפני ולפנים [אבל אינו מעכב כיון שכבר נתקדש הכהן גדול, משא"כ במילואים דלא נתקדשו עדיין, פרישה מעכבת], ע"ש בכל דבריו.

כהן הדיוט שעובר ביוה"כ האם צריך פרישה

(ה) והנה לדעת כמה ראשונים (הובא לקמן ריש פרק ב') דלעבודות שאינן מיוחדות ליוה"כ א"צ כהן גדול אלא מדרבנן. יש לעיין בגוונא שכהן הדיוט יעבוד האם יצטרך פרישה או לאו, וזה תלוי בכל צדדים הנ"ל, דאי משום קדושת קרבנות אפשר לומר דאין קדושת אותן קרבנות כ"כ חמורה כיון דאינו מקריב קרבנות יוה"כ ולא בעי פרישה, וכן לטעם דנכנס לפני ולפנים, אין זה שייך בעבודה של הכהן הדיוט, אבל להטעם דקדושת היום יש לדון דגם הכהן הדיוט יצטרך הפרשה. [אם לא שנדחה דגם קדושת היום היינו משום קרבנות].

(ו) הנה רש"י (ד"ה שבעת) כתב, שכל עבודות יוה"כ אינה כשרה אלא בו ע"כ. והקשה במרומי שדה דמאי קמ"ל, ותירץ, דאילו היה הדין דשארי

ג והנה דעת הרמב"ם (פ"א מעיוה"כ ה"ג) דחיוב פרישה הוא מקבלה ממש רבינו, וכתב שם גם דצריך פרישה מאשתו שמא תמצא נדה. ולדבריו יש לעיין אי סובר דלשכת פרהדרין היתה מקום קודש או לא, [עיין בלשונו בפ"א מהל' יוה"כ ה"ג שכתב דמפרישין אותו ללשכתו שבמקדש, ולא כתב אם הוא מקום קדוש]. דאם הוא מקום קדוש צ"ב כנ"ל, דלמה לי למימר תרתי, תיפוק ליה דמדין חיוב פרישה למקום קודש בלבד צריך לפרוש מאשתו. [וצ"ל דנפק"מ כנ"ל במקום שלא פירש ללשכת פרהדרין דמ"מ צריך לפרוש מאשתו].

ד ועיין סידור היעב"ץ (עמודי שמים, דף קה.) שמביא מאחד מבני רומי ששהה בירושלים בתקופת יוה"כ, וכתב: שבעת ימים קודם היום ההוא, היו מכינים בבית כהן הגדול חמשה כסאות של זהב בתכלית היופי, לאב בית דין, ולנשיא ולכהן גדול, ולסגן הכהנים, ומלך וכו'. והזקן מן הכהנים היה קם על רגליו ואומר לפניו דברי כבושין ותוכחה ואומר לו ראה לפני מי אתה נכנס וכו', אחר זה היו מכריזין אומרים איך הכהן הגדול יוצא והולך ללשכה שלו אשר במקדש ואז יוצאים כל העם ללוותו וכו' ע"ש. ולכאורה זהו כוונת 'מפרישין'.

ה עי' רש"י (ד"ה שבעת הימים) שכתב, שכל 'עבודות' אינה כשרה אלא בו ע"כ. משמע דיסוד דין פרישה הוא משום עבודה. או דילמא משום טומאה, כדי שיוכל לעבוד אח"כ.

לא היו קדושים כלל, אבל לדורות דהכ"ג קדוש אינו מעכב ע"ש. (הובא דבריו לקמן דף ג: סימן סב).

סימן ה

מצות הפרשה היא כשפורש כל ז' ימים ולא מקצתן ◊ דין מי שלא פרש בתחילת ז'

(א) משנה, שבעת ימים קודם יוה"כ מפרישין כהן וכו'. עיקר דין פרישה יליף רבי יוחנן בגמ' לקמן ג: ממילואים. ויש לחקור האם קיום דין פרישה הוא דוקא כשפורש כל שבעת הימים ביחד כמו במילואים, או דילמא כשפורש אפילו מקצת מהשבעה יש קיום דין פרישה במקצת. ונפק"מ אם לא פירש מיד בתחילת ז', או הפסיק באמצע, האם חייב לפרוש בשאר הימים.

מצות פרישה רק כל ז' ימים ביחד

(ב) והנה הפני יהושע דייק למה תנן 'שבעת' ימים ולא תנן 'שבעה' ימים. ותירץ דסמך אלשון דכתיב במילואים 'ומפתח אוהל מועד לא תצאו 'שבעת' ימים'. ומשמעות הכתוב הוא שיהיו שם רצוף יומם ולילה, וזה קמ"ל המשנה שיהיה שם ז' ימים רצופים ע"ש. וכן כתב בשפת אמת (ריש המס' ד"ה משנה שבעת ימים) וז"ל: אפשר הא דתנן 'שבעת' ימים, ולא 'שבעה' ימים, לומר דכל הז' ימים הן מצוה א', ואם לא הפרישוהו ביום א' תו ליכא מצוה דהפרשה כלל, ובביאור הדבר כתב השפת אמת שם, דילפינן לה ממילואים דכתיב כאשר צוה ביום הזה, ושם היה ז' ימים שלימים ע"ש.

(ג) ויש להעיר דאפילו אם אין קיום דין פרישה במקצת הימים, מ"מ צריך לפרוש מאשתו כשיכול מחשש נדה כמבואר בגמ' ו., ועי' לעיל סוף סי' א.

(ד) ונראה דכל דבריהם הנ"ל א"ש לדעת הראב"ד בתמיד והגבורת ארי (דף ג: ד"ה כי אתא – הובא לעיל בסי' א') דסברי דהלימוד מפרישה דמילואים היא דרשה גמורה ולא אסמכתא, ולכך צריך פרישת ז' ימים שלימים כמו שפירשו במילואים שבעת ימים יומם ולילה, ובוה א"ש לשון המשנה.

עבודות שאינם ביחוד ליוה"כ כשרים בשארי כהנים היו צריכין פרישה 'ממעלת היום', ולהכי קאמר 'דכל' עבודות נעשות בכהן גדול ולכן שאר כהנים אין צריכין פרישה ע"כ. ור"ל דרק כהן גדול עובד ביוה"כ, ולכן הוא פורש, אבל שאר כהנים שאינן עובדים אין צריכים לפרוש – אלא דלדבריו צ"ע לדעת הראשונים הנ"ל דאכן סברי דלשאר עבודות שאינן מיוחדות ליוה"כ אין צריך כהן גדול ונעשות גם בכהן הדיוט, וכי נאמר שצריכים פרישה, וצ"ע. ואפשר דראשונים הללו סברי כדברי האור שמח (לעיל באות ב') דטעם הפרישה הוא משום דנכנס לפני ולפנים ולא משום מעלת היום ע"ש, וא"כ כל שלא נכנס לפני ולפנים אינו צריך פרישה ודו"ק.

סימן ד

טעם ההפרשה מאשתו ◊ אי פרישת כהן גדול מעכבת

(א) משנה, מפרישין כהן גדול. בסי' הקודם הבאנו כמה טעמים לחיוב פרישה, ועי' בגמ' לקמן דף ו. דמבואר טעם אחר, דפורש מאשתו 'מחשש נדה'. אך בגבורת ארי (דף ג:) כתב דטעם זה הוא רק אליבא דריש לקיש (שם) דיליף פרישה מסיני, אבל לר' יוחנן דיליף פרישה ממילואים, בלאו הכי צריך לפרוש, דכיון דפרישתו למקום קדוש דומיא דמילואים [ומן התורה הוא], ממילא אשתו אסורה שם, [ועיין בדברינו לקמן ג:].

אי פרישת כ"ג מעכבת

(ב) בעיקר חיוב פרישה, כתב הריטב"א דפרישת כהן גדול 'מצווה בעלמא היא ואינה מעכבת', [ולכן לא הפרישו את הסגן]. וכ"כ תוס' ישנים תוס' הרא"ש ותוס' ר"י הלבן. אבל הר"י מלוניל כתב 'דמעכבת', [ולכן צריך להפריש גם הסגן], [ועי' בדברינו לקמן ג:].

ויש לשאול דלפי הראב"ד (הובא בגמ' א ג:) דהילפותא דמילואים הוא מדאורייתא, למה אין פרישה מעכבת כמו במילואים דמעכבת. עי' באור שמח (ריש הלכות יוה"כ) שמבאר הטעם דשם במילואים

ו וכ"כ רש"י בפרשת אמור (ויקרא פרק כג פסוק ח) וז"ל, שבעת ימים, כל מקום שנאמר שבעת שם דבר הוא, שבוע של ימים, שטיינ"א בלע"ז [קבוצה של שבעה ימים רצופים], וכן כל לשון שמונת, ששת, חמשת, שלשת, עכ"ל.

דמותר לצאת עכ"פ לשעה. וזה דלא כהגבוי"א שמסיק לקמן דף ג: דאסור לצאת כלל אפילו לשעה דומיא דמילואים¹].

סימן ז

במקור דעבודת יוה"כ בבחן גדול

(א) משנה, שבעת ימים קודם יום הכפורים מפרישין כהן גדול. פירש רש"י, שכל עבודת יום הכפורים אינה כשירה אלא בו, כדיליף בהוריות בפרק בתרא (יב:). דכתיב גבי יום הכפורים וכפר הכהן אשר ימשח אותו וכו', עכ"ל.

(ב) הרש"ש תמה, שלא נמצא שם בהוריות ילפותא לזה ע"כ. וכן העיר המצפה איתן, וציין לתוס' בשבועות יג: סוף ד"ה וכפר ע"כ. ועי' בחשק שלמה שכתב, שהוא בירושלמי שם, וכ' דצ"ל ברש"י כדיליף בירושלמי בהוריות. אך הקשה מגמ' לקמן (ה). דילפינן מפסוק זה דרשה אחרת, וכתב רש"י שם, דאילו לעבודת הכהן גדול בשאר הקרבנות אין צריך קרא, כיון שכל הפרשה כולה באהרן נאמרה ע"כ, וצ"ע דרש"י כאן כתב דילפינן ליה מקרא.

(ג) ולפי רש"י הנ"ל דלכן בעי כהן גדול משום דכל הפרשה נאמרה באהרן, צ"ע באיזה עבודות מעכב כהן גדול ובאיזה לא. והנה זה פשוט דעבודות המיוחדות ליוה"כ כו"ע סברי דצריך להיעשות דוקא ע"י כהן גדול, וכהן הדיוט בעבודות הללו כזר נחשב, עיין יבמות (דף לג:). [ועיין במנ"ח מצוה קפ"ה ד' שחוקר האם כהן הדיוט ילקה כזר].

אמנם בעבודות הנעשות גם בכל השנה כמו הקרבת התמיד, מצינו בזה פלוגתא גדולה בין הראשונים: דעת הרמב"ם (פ"א מעוה"כ ה"ב) והרז"ה (דף א' מדפי הרי"ף ד"ה והוי) ורבינו שמשון (הובא בריטב"א דף יב:). ותוס' (דף כ: ד"ה משום חולשא בפ"י הראשון), דצריך כהן גדול לכל עבודות היום². [וכן משמע מרש"י במשנתנו שכתב: שכל עבודת יום הכפורים אינה כשירה אלא בו עכ"ל, ומשמע אפילו

(ה) אך לדעת תוס' (דף ד. ד"ה נכנסו) דסברי דהילפותא ממילואים הוה רק אסמכתא, צ"ע אי ג"כ תיקנו דוקא שבעת ימים דומיא דמילואים או ל"ד. ואם אינו דוקא שבעה רצופים צ"ע קצת למה תנן 'שבעת' ולא שבעה.

סימן ו

האם לילה ראשון או ליל יוה"כ בכלל הפרישה ◊ פרישה ביוה"כ – [גבוי"א שפ"א]

(א) משנה, שבעת ימים. השפת אמת חוקר אי גם לילה ראשונה בכלל חיוב פרישה, דהרי במילואים התחלת הציווי היה 'ביום' ראשון, ועיין לקמן דף ו. בהא דאר"ש דמפרישין [אותו] סמוך לשקיעת החמה, [ועי' ירושלמי, ובגבורת ארי האריך בזה]: עכ"ל.

(ב) הנה מש"כ דהגבורת ארי האריך בזה, כוונתו לדברי הגבוי"א בדף ג: (באמצע ד"ה אף הכא נמי) שכתב, דבמילואים גופא לא היה לילה ראשון בכלל המנין, וה"נ לדורות אין לילה ראשון בכלל פרישה, אבל 'ליל יוה"כ' בכלל הפרישה [דהא בעי ד' ימים שלימים], וציין שמצא בירושלמי עיקר ספק זה אם ליל ראשון או ליל יוה"כ בכלל הפרישה ע"ש. ועיין לקמן סימן נט.

פרישה ביוה"כ עצמו

(ג) והנה ביום הכיפורים עצמו יש לדון אם צריך פרישה, ולכאורה נראה דק"ו הוא, אם לפניו בעינן פרישה, ביוה"כ עצמו לא כל שכן. ועי' בתוס' ר"י הלבן (לקמן דף יג). שכתב בהדיא דאסור לצאת ביום הכיפורים.

אמנם מצינו בגמרא לקמן (דף מז.) במעשה דרבי ישמעאל בן קמחית שהיה כהן גדול, ויצא מחוץ למקדש ביוה"כ (ע"ש ברש"י). וזה דלא כהנ"ל, ואפשר דלשעה מותר לצאת. ובאמת המהרש"א שם פי' ד"א דהמעשה היה 'בערב יוה"כ' ע"ש, א"כ אינו ראה לענין יוה"כ. [אך אף לדבריו מבואר בגמ'

¹ אלא שהעירו דאולי בגמ' שם בדף מז. היה איזה סכנה גדולה לכלל ישראל וכדומה והיה צורך גדול לצאת, ואין ללמוד משם דמותר לצאת, ועי'.

² ח ועיין בפ"י מים חיים (על הרמב"ם פ"א מעוה"כ ה"ב) שמסיק דכל עבודות היום מן התורה, משום 'דהכי גמירי' דגם עבודות של כל יום דוקא בבחן גדול ע"ש.

ועוד) היה יכול הכהן גדול להשתמש בבגדי לבן שיש לו משל הדיוט, ואין צריך להכין כלים חדשים לבגדי לבן, ולכן נקט בגדי זהב דבזה וודאי צריך חדשים, דהרי הדיוט לא השתמש כלל בבגדי זהב ע"כ. ומדבריו מבואר דלבגדי לבן ביוה"כ משתמש הכהן גדול בבגדי הלבן שיש לו משהיה כהן הדיוט, ואין צריך בגדים מיוחדים ליוה"כ. וכן דעת המנ"ח, עי' להלן.

דעת מ"מ דבעי בגדי לבן מיוחדים ליוה"כ

(ב) אך דעת המשנה למלך (פ"ח מהל' כלי המקדש סוף ה"ג ד"ה מה שכתב רבינו בגדי לבן) דאי אפשר להשתמש ביוה"כ בבגדי לבן שהשתמש בהם בכל השנה, וצריך בגדים מיוחדים, וגדולה מזו כתב הרמב"ם לקמן (שם הלכה ה') בגדים שעובד בהם ביום הצום, אינו עובד בהם פעם שניה לעולם וכו', ק"ו שבגדים שעובד בהם כל השנה, אינו עובד בעבודה הצריכה בגדי לבן עכ"ל^א.

והנה עיין בתו"כ (אחרי פ"א ה"ה) דדריש: כתונת בד קודש, בד - שיהיו חדשים ע"כ. הרי מפורש דבעי חדשים. אולם עי' בתו"כ דזה קאי לענין ישן וחדש, לא שא"א להשתמש באלו של הדיוט.

דעת המנ"ח דלא בעי בגדי לבן מיוחדים רק האבנט

(ג) גם המנ"ח (מצוה צ"ט ד"ה ונראה פשוט) נקט כהשיח יצחק דהכהן הגדול יכול להשתמש בשלשה מן הבגדים (כתונת, מצנפת, ומכנסים) שעבד בהם בכל השנה, ורק אבנט בעי אחר חדש, כיון דביוה"כ היה של שש לבד, ולא של כלאים ע"ש. וזהו כדעת השיח יצחק הנ"ל.

והמנחת חינוך תמה על המשנה למלך הנ"ל, דמאי ק"ו הוא זה, דשאני בגדי יוה"כ דיש דין "והניחם שם", שבגדים שהשתמש בהם ליוה"כ זו טעונין גניזה, אבל מנ"ל שגם בגדים של כל השנה שעדיין לא השתמש בהם כלל ליוה"כ, שאסור להשתמש בהם ביוה"כ, והרי מעלן מקדושה קלה לחמורה ולמה אסור להשתמש בהם ע"כ.

עבודות של כל השנה, צריך דוקא כהן גדול^ב. אבל יש לדחות דנקט לישנא דגמ' לקמן דף לב:].

אך דעת הריטב"א (לקמן ריש דף יב:) והרמב"ן במלחמות (ריש יומא, והובא בכס"מ פ"א מהל' יוה"כ ה"ב, ומ"ש שם רמב"ם, צ"ל רמב"ן), דרק עבודות המיוחדות ליוה"כ טעונים כהן גדול, אבל עבודות שאינן מיוחדות ליוה"כ, לא בעינן כהן גדול אלא למצוה לכתחילה. ועיין בארוכה בדברינו ריש פרק ב'.

משנה, ללשכת פרהדרין. לכאורה אין צריך לפרוש דוקא ללשכה זו, דלא בעינן אלא שיהא במקום קדוש לדעת הראב"ד בתמיד ל. דומיא דמילואים ממש, ולרש"י לקמן (ו. ד"ה מביתו) שהלשכה אינה מקום קדוש, הא דצריך בבית המקדש צ"ל שהוא מדרבנן דומיא דמילואים.

בעניני הפרשת סגן

סימן ח

מהו מתקנין ◇ מח' אם אפשר להשתמש בבגדי לבן של כל השנה ◇ ביאור דין גניזת בגדי לבן ◇ דין לשמה בבגדי כהן גדול

(א) משנה, ומתקנין לו כהן אחר תחתיו. פירש רש"י 'ומזמינין' כהן אחר להיות כהן גדול תחתיו עכ"ל. [ואין לו עדיין קדושת כהן גדול עי' סימן טו]. אך בתוס' ישנים פירשו, דמתקנין היינו שמכינים בשביל הסגן 'בגדי זהב' ע"כ.

והקשה השיח יצחק (על תוס' ישנים ד"ה מתקנין) למה הזכירו רק של זהב, הא צריך להתקין גם 'בגדי לבן' כמדתו, וכמבואר בזבחים דף י"ח (ע"ב). ותירץ, דנקט מילתא דפסיקא, דהרי למ"ד אבנטו של כהן גדול זה הוא אבנטו של כהן הדיוט (עיין לקמן ו.

^א וכן נקט במרומי שדה כאן בדעתו.

^ב בדרך אמונה (פ"ח מכלי המקדש ה"ב - דרך חכמה אות יג) תמה מנ"ל זה, ומסיק נראה דכשר גם ישנים ע"כ. ועיין מש"כ לקמן מהתו"כ והרמב"ן.

^{יא} וזה דוקא בבגדי לבן, אבל בגדי זהב אין דין שיהיו מיוחדים ליוה"כ זה.

שהרמב"ם פסק שמזוזה אינה צריכה עיבוד לשמה, כמו כן בגדי כהונה אינן צריכין עשייה לשמה, על כן לא הביא הרמב"ם דין זה, וסיים בצ"ע, ע"ש במנ"ח. אמנם צ"ע מדיוקינו הנ"ל ברמב"ם הלכות כלי המקדש דמשמע דבעי' מיוחדים ליוה"כ, וצ"ע. וצ"ל דזה דין חדש ולא משום לשמה, רק מטעם אחר, ועי'.

אם לונש ד' בגדי לבן לצורך שמונה בגדים (ה) ויש גם לחקור להיפך, לדעת המל"מ דבעינן דוקא בגדי לבן מיוחדים ליוה"כ, האם מותר ללובשן ביוה"כ גם לצורך לבישת שמונת הבגדים הנקראים בגדי זהב, כגון להקרכת התמיד. וצ"ע"י.

והנה הרמב"ם הנ"ל מנה בגדי לבן בפנ"ע, אבל לא מנה בגדי זהב מיוחדים ליוה"כ, משמע דלהשמונה בגדי זהב אפשר להשתמש באלו שהשתמש בהם בכל השנה. ועי' פרק ג' סימן קלח.

סימן ט

לאיזה טומאה חששו

(א) משנה, שמא יארע בו פסול'. בהא דלא חששו שמא "ימות" הכהן גדול, עיין בגמ' לקמן (דף יג.) דלמיתה לא חיישינן^ט.

(ב) פי' רש"י פסול קרי או שאר טומאה המעכבין מלבוא למקדש עכ"ל. ועי' במחזור ויטרי (סימן תכח, מתלמיד רש"י) שמא יארע בו פסול. ופי' הקונטרס קרי או שאר טומאה המעכבתו מלבא במקדש. ואי לאו פי' הקונטרס הוי אמינא מדנקט פסול (התם) [הכא] במשנה, (והכא) [והתם] [לקמן בדף יח.] נקט 'פסול' קרי'. אלמא פסול דהכא לאו מקרי קאמר, אלא משאר טומאות, ע"כ ממחזור ויטרי.

ובביאור הדבר י"ל, שהטעם דמפרישין אותו כאן שבעת ימים לפני יוה"כ משאר טומאות ולא מקרי, שהרי יתכן קרי גם בבית המקדש. וצ"ע

בהגהות אמרי מבושר (על התוס' הרא"ש) כתב ליישב, דזה גופא טעם הקרא דמחייב גניזה אחרי יוה"כ, דלשנה הבאה בעינן בגדים מיוחדים ליוה"כ זה, ולכן אחר יוה"כ בגדים הללו אינם ראויים עוד לשום דבר ולכן גונזם, וכ"ש דא"א להשתמש בבגדים של כל השנה כיון דאינם מיוחדים ליוה"כ זה ע"כ.

אבל נראה דהשיח יצחק והמנ"ח סברי, דאי משום הא, קשה למה צריך לגונזם, וע"כ דהוא גזוה"כ, וא"כ א"א ללמוד מיניה לבגדים של כל השנה.

ענף ב'

המשך - דעת הרמב"ם

(ד) והנה הרמב"ם בפ"ח מכלי המקדש (ה"א) כתב דיש שלשה מיני בגדים, בגדי כהן הדיוט, ובגדי זהב, ובגדי לבן. ובהלכה ג' כתב הרמב"ם, בגדי לבן הם ארבעה כלים שמשמש בהן כהן גדול ביום הכיפורים וכו' ע"כ. הרי דמנה בגדי לבן של יוה"כ לסוג בפנ"ע. משמע "דבעי' בגדים מיוחדים לכהן גדול"^י, ולא אלו של כהן הדיוט של כל השנה ודו"ק^י.

מח' אי בעינן בגדי כ"ג לשמה

ועי' ברמב"ן (שמות כ"ח ב', וכעין זה כ' בפנים יפות פרשת תצוה, הובא באמרי מבושר) כשמדבר על בגדי כהונה, כתב, והיו הבגדים צריכין עשייה לשמן עכ"ל. ולא מבואר אי בעי ממש לשמה לשם עשיית בגדי כהן גדול, או סתם לשמה בכללות לשם בגדי כהונה. ואי צריך בגדים מיוחדים לשם בגדי כהן גדול אז פשיטא דא"א להשתמש בבגדי לבן שהיה לו משהיה כהן הדיוט.

אמנם עי' במנ"ח (מצוה צ"ט אות ט"ו) שכתב, שכעת לא ראה להרמב"ם שיביא דין זה דבעינן עשייה לשמה, כמו שכתב בהלכות ציצית פ"א הי"א דצריך לעשות הציצית לשמה. ושוב כתב דדבר זה הוא פלוגתא בירושלמי (יומא פ"ג ה"ו) והירושלמי תלה זאת בהנידון אם מזוזה צריכה עיבוד לשמה, וכיון

יב דאילו הוא סתם מונה בגדים, היה לו לומר שהם אותן של כהן הדיוט רק האבנט חלוק. ומשמע דיש דבגדי לבן מיוחדים ליוה"כ, ולא אלו של כל השנה ודו"ק.

יג ועי' פרק ג' סימן קלח.

יד ולפי השיח יצחק הנ"ל באות א' דאפשר להשתמש בבגדים של כל השנה ליוה"כ, ה"ה דאפשר להשתמש בשל ד' בגדי לבן לשל זהב ג"כ ודו"ק. אך הרמב"ם הנ"ל באות ד' מנה בגדי לבן בפנ"ע, וצ"ע.

טו ועי' סימן תרד בהערה דמזה מוכח גם שלא מת כהן גדול בתוך ק"ק מיד, דא"כ היו צריכים לתקן סגן משום זה, ודו"ק ע"ש.

בעניני מינוי סגן

סימן יא

מתקינין מדאורייתא או מדרבנן

א) משנה, ומתקינין לו כהן אחר תחתיו. פי' רש"י מתקינין לו, ומזמינין כהן וכו' ע"כ. ודייק בשיח יצחק דר"ל דהסגן א"צ אלא 'הזמנה בעלמא' ע"כ. וצ"ע מהו ענין הזמנה זו, ולכאורה הוא רק מדרבנן. ועיין בתוס' ר"י הלבן - וז"ל: לא הוה ידע רבי מאי תיקון היו עושין לו, אלא "ייחוד בעלמא שהיו מייחדין כהן אחר לכך", ומזהירין בו שלא יטמא בשום טומאה, דהפרשה לא היו עושין בו כדאמרינן בגמ' דף ג: א"כ ליתני או אידי ואידי מתקינין או אידי ואידי מפרישין, ע"כ מתוס' ר"י הלבן. וכן משמע מתוס' הרא"ש ז"ל.

ונראה דההתקנה אינו חיוב גמור, וכן מבואר בתוס' (סוף ד"ה וחכ"א) וז"ל, ולא היה צריך להפריש אחר כי מסתמא ימצאו הרבה שיהיו ראויין לעבודה אלא 'מעלה בעלמא' עכ"ל.

דעת הראב"ד התקנה במקום משיחה או ריבוי

ב) אולם מצאנו דבר חדש בתו"כ (פרשת אחרי פרק ח' פ"ד): אשר ימשח אותו מה תלמוד לומר, לפי שכל הפרשה אמורה באהרן, אין לי אלא אהרן עצמו וכו', מנין לרבות כהן אחר המתמנה, ת"ל וכפר הכהן ע"כ. ופי' הראב"ד מנין שצריכים אנו להתקין לו כהן אחר שמא יארע בו פסול, וזו ההתקנה תהא במקום משיחה או ריבוי בגדים, שצריך להיות בכהן גדול קודם יוה"כ, ולפי שא"א לו למשחו קודם לכן או להלבישו שמונה בגדים לפי שאין ממנין שני כהן גדול כאחד משום איבה, ההתקנה הזו היא במקום משיחה וריבוי בגדים עכ"ל.

והנה אינו ברור בכוונתו, אי ר"ל דשבעת ימים קודם יוה"כ כבר יש בו דין התקנה מן התורה והוא במקום משיחה וריבוי בגדים, או דילמא רק ביוה"כ עצמו כשנפסל הכהן גדול אז ההתקנה חלה במקום משיחה וריבוי בגדים, אבל קודם שנפסל הכהן גדול, אין בסגן דינים כלל ואינו דאורייתא, וצ"ע בזה¹. ולכאורה ר"ל דההתקנה הוא לפני יוה"כ.

ברש"י שהביא חשש זה. ותו הא אחד מעשרה נסים שנעשו בבית המקדש דלא אירע לו קרי, אבל שאר טומאות אירע לו. אמנם מזה לא קשה, דאין סומכין על הנס.

והנה מה שכתב רש"י שאר טומאות, אין כוונתו לטומאת מת דלזה לא חיישינן כמבואר בגמ' ו: דטומאה הותרה או דחוייה בציבור, אלא כוונתו 'לטומאת שרץ'.

הערה על גבו"א

ג) והנה הגבורת ארי (ד"ה ומתקינין) כתב, דמפרישין הסגן בתחילת ז' ימים כדי שהכהן גדול יזרו עצמו ולא יטמא ע"כ. וצ"ע דכיון דכל החשש טומאה אינו אלא משום קרי או שרץ דאינם אלא טומאת יום א' בלבד [ולא חשש מת], למה צריך סגן לזרוזו כל שבעת הימים, והא אפילו אם יטמא יהא אפשר לו לטהר ולעבוד עבודת יוה"כ, וצ"ע.

סימן י

האם התקינו הסגן מתחילת ז'

משנה, שבעת ימים וכו' ומתקינין לו כהן אחר. מפשטות לשון המשנה משמע דמתקינין קאי על הרישא שבעת ימים וכו', דהיינו שכבר מתחילת ז' מתקינין לו הסגן, וצ"ב למה. ועיין בגבורת ארי (ד"ה מתקינין) שהסתפק בזה, אם התקנת הסגן היתה מיד בתחילת שבע או לא, ומסיק דכיון דכל הטעם של מינוי סגן אינו אלא כדי לזרוז הכהן גדול, דע"י זה שיראה שיש סגן יזהר מטומאה וכמבואר בגמ' לקמן (דף יג.), לכן התקינו אותו מיד בתחילת ז' הימים, ע"ש בארוכה.

והנה בתוס' הרא"ש (סוף ד"ה מתקינין) כתב, וז"ל, ומה שהיו ממהרין לתקן קודם יוה"כ, לפי שיהא מזומן אם אירע פסול בראשון שישמש מיד תחתיו. עוד כתב כדי שיוכל להתקין לו בגדי זהב כמדתו ע"ש. ולתירוצים הללו אינו צריך התקנה בתחילת ז' דוקא.

¹ וזו ועיין לקמן סימן טו ענף ג' מה שהבאנו מהגאון רבי מאיר הלוי סאלאווייט שליט"א.

ממילואים גם הסגן צריך פרישה, ולפי זה לשון המשנה 'מתקינין' לאו דוקא.

סימן יג

בנפסל כהן גדול האם בנו משמש תחתיו

(א) משנה. ומתקינין לו כהן אחר תחתיו. מלשון המשנה משמע ד'כהן אחר', הוא 'סתם כהן אחר' ולא בנו, ויש לעיין למה לא בא 'בנו' במקומו. ואולי אה"נ ומיירי שאין לו בן, או דאכן הסגן הוא בנו, וכל זה דוחק.

ועי' בחזון יחזקאל יומא (פ"א ה"ד ד"ה לכאורה, עמוד כ"ב) שדן בזה, ושואל דמסתמת הענין כאן משמע שבכהן גדול שאירע לו פסול ביום הכיפורים, אחר נכנס תחתיו 'ואין בנו קודם', ואילו בשליח ציבור שהזקין ודורש שבנו יסייעו ויהיה לו עוזר לפרקים לעבוד תחתיו, קי"ל דבנו קודם לכל אדם ואין הציבור יכולים למחות בידו, כמבואר בהרשב"א בתשובותיו סימן ש', והובא ברמ"א שו"ע או"ח סימן נ"ג סוף סעיף כ"ה".¹ ואמאי לא נאמר כן גם בכהן גדול.

ויישב, דאולי שאני הכא שהסגן ממונה [להדיא] לכך מקודם שאם יארע בו פסול בכהן גדול ישמש הוא תחתיו.² אי נמי שאני הכא שאביו חוזר לעבודתו [אחר שנטהר] והוא נשאר בכהונה גדולה, לכן אין חזקה שיהא הוא ובנו בקדושת כהונה גדולה כאחד ככתוב בקרא (ויקרא פ"ו פט"ו) והכהן המשיח תחתיו מבניו. אבל בשאר מנויים ושררות שאין שם חלות קדושה, אך החזקה היא ביחס אל מילוי חובת משמרתו, בנו קודם לסייע בעבודתו.

(ב) אולם עי' בלשון הרמב"ם (פ"ד מכלי המקדש ה"כ) וז"ל, כשימות המלך או כהן גדול או אחד משאר מנויים מעמידין תחתיו בנו או הראוי ליורשו

(ג) בעיקר פי' הראב"ד בתו"כ, לכאורה זה דלא כהבבלי, דהרי לקמן יב. שואלת הגמ' במה מחנכין אותו ביוה"כ, משמע דבעי ריבוי ע"ש, ולא סגי בהתקנה.³ [וע"ע לקמן ריש פ"ג מש"כ בשם הגאון רבי משולם דוד סאלאוויציק שליט"א].

סימן יב

אי סגן בעי פרישה

דעות דסגן לא בעי פרישה

(א) משנה ומתקינין לו כהן אחר תחתיו. מכל סימן הקודם מבואר דרק מזמינין הסגן, והא דלא 'הפרישו' הסגן, עי' בתוס' הרא"ש משום דהפרשה אינה מעכבת ע"כ. [והריטב"א כ' דאינו אלא מצוה בעלמא], ונראה כוונתו דכיון שאינה מעכבת את העבודה לא הטריחו הסגן להפריש.

ועי' בירושלמי (פ"א דיומא ה.) שהקשה למה לא הפרישו הסגן. ותירץ אמר רבי חגא משום דאין מייחדין ליה עימיה דו קטיל ליה עכ"ל, ור"ל דאם נתייחד עמו [עם הכ"ג] יהרגנו הראשון מחמת איבה, ומשמע דהיה ראוי להפרישו, אלא דאי אפשר דיש בכך סכנת נפשות.

דעת תוספתא דמפרישין הסגן

(ב) וכ"ז אליבא דמשנתנו דקתני 'מתקינין', ולא קתני 'מפרישין'. אבל בתוספתא (פ"א הל"ד) איתא למה "מפרישין" כהן אחר תחתיו ע"כ. ומשמע שהיו מפרישין הסגן, וזה דלא כמשנתנו. אמנם עי' בחסדי דוד שכ' שלא הפרישו אותו למקום קודש, אלא הפרישוהו מביתו דהיינו מאשתו.

עוד דעות דסגן בעי פרישה

(ג) ועי' במאירי שהביא חידוש בשם יש חולקין [וכן דעת הר"י מלונגיל] דלר' יוחנן דיליף פרישה

¹ ועי' בליקוטי הלכות שכ' דכדי לעבוד ביוה"כ אי"צ אלא מינוי בפה, והחינוך שנוצר בגמ' לקמן הוא לקובעו לכהן גדול לעולם. ועוד כ' דאפ"ל דהחינוך הוא להיכר בעלמא. וע"ע לקמן דף יב: בתוס' ד"ה כהן גדול, ע"ש מה שהבאנו בשם הגר"ח, ומספר שמעתא דכ"ג מערכה י"ז, וע"ע בזה בדברינו שם בגמ' במה מחנכין, ובסתירת הר"ש ע"ש.

² יח ועי' בעמק ברכה (עמוד י"ד ערך מינוי ש"ץ), שביאר היאך שייך ירושה מחיים, וע"ע בחקרי לב או"ח סימן כ' ד"ה יש. ובשדי חמד ח"ח מערכת חזקת המצות ס"ז אות ס"ג.

³ יח צ"ע הא גופה קשיא לא ימנו סגן ואז בנו יוכל לשמש. ולכאורה ר"ל שהסגן נתמנה מקודם בעת שהבן עדיין היה קטן או שעדיין לא נולד וכיו"ב.

ב לכאורה כוונתו דבנו קודם ואם אין לו בן מעמידין מי שראוי ליורשו. ועיין בדרך חכמה שם אות צ"ז דמסתפק בזה.

בהלכות כלי המקדש (פ"ד הט"ז) שכתב דבכל השנה היה סגן משום כבוד הכהן גדול. ובהל' יוה"כ (א,ג) כתב: שמתקינין לו כהן גדול אחר שאם יארע בזה פסול יעבור האחר תחתיו. ומשמע שליום הכיפורים התקינו סגן אחר^כ. אך בספר דקה מן הדקה (סי' ה' ד"ה וכתב הרמב"ם) פירש בדעת הרמב"ם שהיה רק סגן אחד ע"ש, וי"ל דאכן כל השנה בעי סגן, אבל אי לא מינוי סגן מאיזה טעם, אז אומר הרמב"ם בהלכות יוה"כ דיש למנות סגן.

(ב) ועי' בגבורת ארי (בדף לט. ד"ה למה סגן) שהקשה, כיון שיש תמיד כהן ידוע וממונה לכשיארע בו פסול ליכנס לשמש תחתיו כדאיתא בגמרא שם, אם כן למה מתקינין לו כהן אחר תחתיו בערב יוה"כ, ומאי לשון מתקינין, הא מתוקן וקאי כבר. ותירץ, ואולי מתניתין מיירי בדליכא סגן כגון שמת ולא מינו אחר תחתיו, דלפי שעה מתקינין כהן אחר תחתיו שמא יארע בו פסול ככהן גדול באותו יום הכפורים וזה ישמש תחתיו עכ"ל. ולדבריו אם היה סגן, לא היו מתקינים סגן אחר לפני יוה"כ.

אבל מהרמב"ם לא משמע כן, אלא דיש דין למנות בערב יוה"כ עוד סגן. וצ"ב. ונראה לפרש בכמה אופנים:

די"ל דגזה"כ הוא למנות סגן מיוחד ליוה"כ, וכן מבואר בתו"כ (פרשת אחרי פרשה ח פ"ד): וכפר אשר ימשח אותו וכו' מנין לרבות כהן אחר המתמנה ת"ל וכפר הכהן, ובראב"ד שם כתב דילפינן מהכא דצריכין אנו להתקין לו כהן אחר שמא יארע בו פסול וכו' ע"כ. הרי דיש דין מיוחד להתקין סגן.

[ויתכן] דזהו הסגן דכל השנה אלא שצריך מינוי מיוחד לשם יוה"כ, דהתקנה הוא במקום ריבוי ומשיחה, ועיין בדרך חכמה (פ"ד מהלכות כלי המקדש הט"ז בביאור הלכה ד"ה והוא) שג"כ נקט 'שמתקינין הסגן דכל השנה', ע"ש בראייתו מירושלמי - ועיין סימן הבא ובדברי הגרי"ד סאלאוויציק זצ"ל,

עכ"ל, הרי משמע מלשונו שדוקא לאחר מיתתו מעמידים את בנו תחתיו. ומרהיטת לשונו משמע שיש בזה רק מדין ירושה, ע"כ דברי החזון יחזקאל.

נמצא דלדעת הרמב"ם בחיי האב אין זכות הבן לבא במקומו. אבל מהרשב"א ורמ"א מבואר דגם בחייו עכ"פ בשאר שררות קם תחתיו. אבל ככהן גדול חלוק מאיזה טעם הנ"ל.

ביאור דעת הרמב"ם

(ג) והנראה להסביר דעת הרמב"ם, עפ"י מה שראיתי בגבורת יצחק (פרשת קרח סי' רל"ז) שכ' דיש שני ענינים ככהן גדול, א- קדושת כהונה גדולה, ב- שררת כהונה גדולה, וירושה הוא על עניני שררה ע"כ, וא"כ יש לומר שכשנטמא הכהן גדול הרי לא אבדה ממנו השררה לעולם, רק לזמן, ובאמת נשאר עיקר השררה אצל הכהן גדול, וכיון שאין כאן שאלה של ירושת עיקר שררה, לכן אין בנו קודם לכל אדם, ואפשר גם לאדם אחר למלאות מקום הכה"ג, ודו"ק היטב.

[עוד נראה להסביר דעת הרמב"ם דכשנטמא הכהן גדול בחייו, מה שהשני ממלא מקומו אין זה מדיני ירושה אלא 'דין שליחות', וכעין שכתב התוס' ישנים לקמן (דף מט:): דכשנטמא הכהן גדול, השני 'שלוחו של ראשון' ע"ש, ולכן אין צריכין למנות דוקא בנו, אלא מותר למנות כל אדם ודו"ק^כ - ובענין מת כהן גדול אי בנו קם תחתיו או סגן, עיין מש"כ לקמן יב:].

סימן יד

אם יש סגן מיוחד ליוה"כ ◊ בענין סגן בכל השנה **(א) משנה,** ומתקינין לו כהן אחר תחתיו. הנה מהא דהוצרכו להתקין סגן מיוחד לכהן גדול ליוה"כ, משמע דלא היה בבית המקדש סגן בכל השנה. אך ברמב"ם משמע דהיו שני סגנים, עי'

כא ואפשר דזה כוונת המשנה מתקינין "לו", דהכהן השני הוא שלוחו וכתוס' ישנים, ודו"ק. ויש להסתפק אי סגן תלוי ברצון הכהן גדול או הבי"ד, פשטות בב"ד.

כב ומדבריו מבואר דשייך שני סגנים בבת אחת, עיין במדרש רבה פ' אחרי (פרשה כ' אות ב') אלישבע בת עמינדב ראתה ה' כתרים ביום א' וכו', 'שני' בניה שני סגנים, ע"כ. הרי דשייך שני סגנים ביום א'. אך במהרז"ו שם ציין להגמ' בוכחים (דף קב.) דשם גרסינן 'בנה' סגן. הרי דרק בן א' היה סגן, ואפילו לגירסת המדרש אולי לא שמשו בבת אחת אלא ביום אחד זה אחר זה. [כעין דאיתא לקמן דף מז.], ואינו ראייה לענינינו.

ממונה כלל" ואין עליו תורת מינוי כלל אלא שאם אירע בו פסול משמש תחתיו, ועי' בתוס' (סוטה דף מב. ד"ה סגן בסו"ד) שכתבו: אבל מן התורה אין לו שום מינוי ושררה יותר על אחיו הכהנים ואינו אלא כעין מינוי אמרכל וגזבר שגידלוהו אחיו הכהנים עכ"ל. ביאור דבריהם הוא, דאיכא דיני מעלות ואיכא דיני מינוי, והא דאיכא בסגן דין קדימה הוא משום מעלתו, אבל בדיני מינוי ליכא מינוי בסגן, והוא כעין אמרכל וגזבר בלבד דמעלות המה.

[ע"כ מהגרי"ד]

ענף ב'

בגדר הסגן - [מהג"ר משולם דוד הלוי שליט"א]

(א) יש לחקור האם יש להסגן איזה תוספת מעלה על שאר כהנים הדיוטים, או דילמא הוא מינוי בעלמא, ולדברי התוס' ישנים הנ"ל דכתבו דמתקינין היינו לתקן לו בגדי כהן גדול, בודאי אין לו שום תוספת קדושה, שהרי לא קאי מתקינים על הכהן כי אם על בגדיו. אך לשאר הראשונים יש לדון כנ"ל, ועיי' עוד בזה בגבו"א (לקמן דף לט. ד"ה למה סגן) שנקט שהוא ככהן הדיוט ממש, אולם הביא מהרא"ש דיש לו קצת מעלות יותר מכהן הדיוט ע"ש בגבו"א. ועיי' להלן.

(ב) שוב ראיתי בענין הנ"ל בגדר סגן דברים מובאים בשם הגה"ר משולם דוד הלוי סאלאווייציק שליט"א:

הנה הרמב"ם (פ"א מעוה"כ ה"ג) כתב וז"ל, ומתקינין לו כהן גדול אחר שאם יארע בזה פסול יעבוד האחר תחתיו. ומטו בשם הגרמ"ד שליט"א, דהנה מדבריו שכ' ומתקינין לו "כהן גדול" אחר, משמע דיש לו שם 'כהן גדול' גם קודם יוה"כ.

וקשה מהא דאיתא בגמ' סוטה (דף מב.): ואימא סגן, סגן לאו ממונה הוא דתניא אמר ר' חנינא סגן הכהנים למה סגן ממונה שאם אירע בו פסול בכהן גדול נכנס ומשמש תחתיו. ופי' רש"י (כד"ה שאם אירע) אבל בעוד שלא אירע פסול לכהן גדול אין לסגן גדולה של כלום עכ"ל, ומבואר דכל זמן שלא אירע פסול בכהן גדול אין הסגן מתמנה כלל לכהן

ובדברי הג"ר מאיר סאלאווייציק שליט"א שם בענף ג'.

ועוד יש לתרץ עיקר קושית הגבו"א למה לי להתקין עוד סגן, די"ל דהאי מתקינין אין הכוונה למינוי הסגן, אלא ר"ל 'להתקין לו בגדי זהב כמדתו' כמו שכתבו התוס' ישנים (ד"ה ומתקינין), וגם הסגן דכל השנה, צריך תיקון זה דהיינו התקנת בגדי זהב. [וע"ע בדקה מן הדקה עמ' ט"ז בארוכה].

סגן העובר אי בעי כל מעלות כ"ג

(ג) ועוד נראה להוסיף דהרי קי"ל דכהן גדול צריך שיהא גדול בחכמה וכו' (עי' לקמן דף יח.), ולכאורה יש לעיין כשנטמא הכה"ג וממנין הסגן האם צריך שיהא לו כל המעלות השנוים בכהן גדול. ואם נאמר שבעי כל המעלות, א"כ י"ל דלכן צריך מינוי חדש ליוה"כ ולא סגי בסגן של שכל השנה, דהא בעינן סגן הראוי להיות כהן גדול בכל מעלותיו, משא"כ הסגן דכל השנה דאינו אלא לכבודו של הכהן גדול לכאורה אי"צ להיות ראוי לכהן גדול ואין צריך בו כל המעלות המנויין אצל כהן גדול, ויתכן דהסגן דכל השנה יתכן דלא היה ראוי להיות כהן גדול, אלא היה משמש בעלמא לכבוד הכהן גדול, ולפיכך מתקינין כהן אחר ליוה"כ ודו"ק.

ישוב העבודת ישראל

(ד) בעבודת ישראל (עמ' ל') תירץ דיש בזה פלוגתא, וצ"ל דמתני' דידן פליג על ר"ח סגן הכהנים בגמ' שם דף לט. דסובר דהיה סגן בכל השנה, ומתניתין סובר דלא היה סגן אלא ליוה"כ, ולא לכל השנה, ע"ש בדבריו².

סימן טו

ענף א'

בגדר סגן - [מהגאון רבי יוסף דוד הלוי סאלאווייציק זצ"ל]

יעיין בדברינו לקמן (דף עב:) מהגרי"ד זצ"ל שהוכיח דסגן אין לו שום מינוי, דיעוין ברש"י שם בסוטה שפי' אבל בעוד שלא אירע פסול לכהן גדול אין לסגן גדולה של כלום ע"כ, והיינו ד"סגן אינו

בג ועיין לעיל מש"כ דמהרמב"ם משמע דהיו שני סגנים.

(ב) והנראה בביאור דברי הראב"ד דהמינוי שממנין אותו הוא דין מינוי של כהן גדול שיחול אח"כ, אם יארע פסול לכהן גדול ביוה"כ, וזהו דמרבין מקרא דמנין לרבות כהן אחר המתמנה, וברמב"ם (פ"א מהל' עבודת יוה"כ ה"ג) כתב: ומתקינין לו כהן גדול אחר שאם יארע בזה פסול, יעבוד האחר תחתיו עכ"ל, והוא כמו שנתבאר דהמינוי שלו הוא דין מינוי של כהן גדול, אלא דהמינוי הוא דין מינוי על אח"כ, ודו"ק.

(ג) ויסוד לזה מהא דאיתא בנזיר (דף מז:): איבעיא להו משוח מלחמה וסגן הי מינייהו עדיף, משוח מלחמה עדיף דחזי למלחמה או דילמא סגן עדיף דחזי לעבודה, ובתוס' שם ד"ה משוח מלחמה כתבו וז"ל: או דילמא סגן עדיף דחזי לעבודה, פי' ביוה"כ שנתמנה לכך שאם יארע קרי בכהן גדול שיכנס הוא תחתיו ונקרא סגן, נמצא כי עיקר מינויו לשמש בעבודה וכו' עכ"ל. ואשר מבואר בדברי התוס' דלא מלתא "דהשם סגן" קבעי הגמ' אם קודם הוא למשוח מלחמה, כי אם מלתא דיוכל להיות כהן גדול ביוה"כ אם יארע קרי לכהן גדול, וצ"ב דהרי בעיקר דינו הוא כהן הדיוט וככל כהן הדיוט, וכל דינו לעבוד בעבודת יוה"כ יתחדש רק כשאירע פסול בראשון, ואיזה מעלה יש כאן.

והנראה מזה כנ"ל, דעיקר המינוי של סגן הוא רק מינוי על אח"כ לעבוד אם יארע פסול בראשון, אבל עליו בעצמו קודם יוה"כ כנ"ל לא חייל ביה שום דינא, ובעית הגמ' הוא האם הוא קודם למשוח כיון דהך מינוי לכהן גדול אם יארע פסול בראשון כבר יש בו עכשיו, וע"כ גם עכשיו כבר יחול ביה דינא מחמת זה.

(ד) והנה הרמב"ם (פ"ד מהל' כלי המקדש הל"ז) כתב: וממנין כהן אחר יהיה לכהן גדול כמו המשנה למלך והוא נקרא סגן עכ"ל. ואשר נראה מדברי הרמב"ם דעיקר דינו של סגן ל"ש כלל לעבודת יוה"כ, והוא דין מינוי כמו שאר המנויים המבואר בדברי הרמב"ם שם, ודלא כפי' תוס', וי"ל לפי"ז דזהו דקבעי הסוגיא בנזיר הי מינייהו עדיף

גדול. וכן משמע בתוס' ישנים ריש יומא דלא מינוהו מבעוד יום לכהן גדול דכתב שם (בד"ה ומתקינין לו) ומתקינין וכו' להתקין לו בגדי זהב כמדתו עכ"ל, משמע דרק לצורך זה התקינהו מבעוד יום, ולא לדבר אחר.

והנה לקמן (דף לט.) מצינו פלוגתת תנאים אם גם הסגן מכניס ידו לקלפי להגדלת שעירי יוה"כ, או רק הכהן גדול הכניס ידיו, ואמרו שם דתנא דמתניתין דסובר דרק הכהן גדול הכניס ס"ל כר"ח סגן הכהנים דאמר למה סגן (מימינו) [ממונה] שאם יארע בו פסול בכהן גדול נכנס סגן ומשמש תחתיו ע"ש, ופי' רש"י דר"ל דכ"ז שלא יארע בו פסול אין הסגן עובד שום עבודה, וא"כ י"ל דר' יהודה דסובר דגם הסגן הכניס ידו, סובר דהסגן דינו ככהן גדול, אך התוס' ישנים והגבורת ארי שם לא כתבו כן.¹

[ע"כ דברי הגרמ"ד שליט"א]

ענף ג'

עוד בהנ"ל בגדר סגן ליוה"כ דעת התוס' בנזיר ודעת הרמב"ם - [מהג"ר מאיר הלוי שליט"א]

(א) שוב ראיתי בזה דברים מהג"ר מאיר הלוי סאלאווייציק שליט"א: איתא בתו"כ (פ' אחרי מות פרק ח' ה"ד): אשר ימשח אותו מה תלמוד לומר, לפי שכל הפרשה אמורה באהרן, אין לי אלא אהרן עצמו וכו', מנין לרבות כהן אחר המתמנה, ת"ל וכפר הכהן ע"כ. ופי' הראב"ד מנין שצריכים אנו להתקין לו כהן אחר שמא יארע בו פסול וזו ההתקנה תהא במקום משיחה או ריבוי בגדים, שצריך להיות בכהן גדול קודם יוה"כ, ולפי שא"א לו למשחו קודם לכן או להלבישו שמונה בגדים לפי שאין ממנין שני כהן גדול כאחד משום איבה, ההתקנה הזו היא במקום משיחה וריבוי בגדים עכ"ל. ודבריו צ"ע, דאיזה דינא חייל ביה עכשיו בהתקנה, דע"ז הוא דנאמר קרא מנין לרבות כהן אחר המתמנה, ועוד מבואר בדברי הראב"ד דלא נעשה כהן גדול קודם יוה"כ, וגם ע"י המינוי שלו לא חייל ביה דין כהן גדול, דאל"כ שוב יש כאן איבה, וצ"ע.

בד א.ה. הגרמ"ד שליט"א לא יישב את דעת הרמב"ם שכתב סגן כהן גדול, ועי' מה שביאר הגר"מ שליט"א בסיומן הבא.

משוח מלחמה או סגן, דגם סגן דין מינוי הוא, וכמש"נב^ה.

(ה) והנה איתא בסוטה (דף מב.): ת"ר ונגש הכהן, ודבר אל העם, יכול כל כהן שירצה, תלמוד לומר ודברו השוטרים, מה שוטרים בממונה אף כהן בממונה וכו', ואימא סגן, סגן לאו ממונה הוא דתניא אמר ר"ח סגן הכהנים למה סגן ממונה שאם אירע בו פסול בכהן גדול נכנס ומשמש תחתיו, ע"כ הסוגיא. ובתוס' שם בד"ה סגן הקשו מהא דמבואר בסנהדרין פרק כה"ג "דסגן ממונה הוא", ויעו"ש שתירץ: וי"ל ודאי ממונה היה לדברים שמינוהו אחיו הכהנים וכו', "אבל מן התורה אין לו שום מינוי ושררה יותר על אחיו הכהנים" ע"כ. ולפי"ז גם לדעת הרמב"ם צ"ל דאינו חלוק משאר הכהנים בעיקר דינו, וע"כ דהא דקבעי בנזיר, הוא רק משום דין עבודת יוה"כ שלו.

ובלא"ה הדבר מוכרח כן, דהא גם אם נימא דיש לו דין מינוי, עם כל זה לענין עבודה שוה הוא לשאר אחיו הכהנים, ובגמ' הרי מבואר דכל מעלתו משום דחזי לעבודה.

והנה על הסוגיא בסוטה י"ל באמת דסגן הוה דין מינוי לדעת הרמב"ם, אלא דכיון דלענין עבודה דינו כשאר אחיו הכהנים ואין בו דין יתירה, ע"כ לא מקרי ממונה, וכמבואר בגמ' גם לענין כה"ג דמלך דלאו ממונה על גביו דבעבודתו קאמר יעו"ש, וא"כ י"ל גם לענין סגן, דבקדושת כהונה ועבודת כהונה שוה לאחיו הכהנים.

(ו) והנה דעת הרא"ש בתשובות (סוף כלל י"ג) דסגן משמש בשמונה בגדים. ולפי"ז הסוגיא דנזיר אתי כפשוטו, דגם לענין עבודה יש בו דין נוסף, דמשוח מלחמה בד' בגדים, וסגן בח' וזהו דקבעי הגמ'. [והסוגיא דסוטה צ"ע דלפי"ז ממונה הוא, וכבר הקשה כן בספר גבורת ארי בר"פ טרף בקלפי יעו"ש].

והנה יעוין בדברי רש"י דף לט. שכתב דסגן אינו עובד בשום עבודה בעולם קודם שיארע פסול לכהן גדול, יעו"ש. וצ"ע למה לא יעבוד ככהן הדיוט, וצריך לדחוק דכוונתו דאיירי לענין עבודת כהן גדול,

ואך לפי"ד הרא"ש י"ל דכיון דדינו בח' בגדים אינו יכול לשמש בד' בגדים דהו"ל מחוסר בגדים. וצ"ע. [ע"כ מהגר"מ הלוי סאלאווייציק שליט"א]

סימן טז

מח' האם בניו של כהן גדול בכלל ביתו ◊ נפק"מ אם הם מומרים יהא זבח רשעים תועבה ◊ אם אשתו של כהן גדול מומרת אין יכול להתוודות על פרו - [ומהגר"מ סאלאווייציק ז"ל]

(א) משנה, וכפר בעדו ובעד ביתו. יש להסתפק אם גם בניו בכלל ביתו. ועי' במאירי (חיבור השוכה ע' 557) ר"א מזרחי (פ' אחרי מות ט"ז י"א) וקרית ספר (פ"ב מהל' יוה"כ) שכתבו דכל אנשי ביתו בכלל וידוי ראשון ע"כ. אך עיין ברשב"א ר"ן שבועות דף יד., ובמאירי לקמן דף מג. שכתבו דאין בניו בכלל ביתו, ועי' בארוכה בגבו"א שהוכיח דאין בניו בכלל ביתו ע"ש. וכ"כ המלבי"ם ויקרא ט"ז י"א ע"ש.

(ב) ומטו בשם הגה"ר משה סאלאווייציק זצ"ל בן הגר"ח זצ"ל, דמקרא זה לא ילפינן אלא דבעינן שיהא הכהן גדול נשוי, דביתו זו אשתו, אולם לא מצינו דין שצריך גם בנים. אבל יש לחקור אם יש לו בנים האם נכללים בכלל ביתו, או דילמא הם נכללים בכלל שאר הכהנים.

והנפק"מ לדינא יהיה בהיו לו בנים והם מומרים, דילפינן בגמ' סנהדרין (דף מז.) מקרא דזבח רשעים תועבה, דבהמיר דתו א"א להקריב קרבן בעדו, אם ראוי הכהן גדול הזה לעבוד ביוה"כ. דאם היה אחד מן הכהנים או אחד מישראל מומר, נראה פשוט דאין זה מונע מלהקריב הקרבן, דשאר הכהנים ושאר ישראל יתכפרו, וזה המומר לא יתכפר. אולם אם היתה אשתו של כהן גדול מומרת נראה שא"א לו להכהן גדול לעבוד ביוה"כ מאחר שצריך להתוודות על פרו בעד ביתו, ואינו יכול להתוודות בעד אשתו המומרת, דזבח רשעים תועבה. ואי נימא דאף דלא בעינן שיהיו לו בנים אך אם יש לו בנים הם נכללים בביתו, א"כ אם א' מבניו מומר א"א להתוודות דזבח רשעים תועבה.

כה א.ה. לולא דבריו היה נראה דאע"פ דמבואר שהיו ממנים סגן לכל השנה, הא כתב גם דמתקינין לו סגן ליוה"כ, ויתכן שיפרש הגמ' ממש כמו תוס' ואינו מוכח דיש כאן מח', ודו"ק. ועיין אות ה'.

וא"כ ביוה"כ דלא כתיב 'את' אשתו, א"צ שיהא לו בנים.

בעניי אשת כהן גדול

סימן יז

בדעת רבנן אם צריך שתהא לו אשה, ובדעת ר"י הטעם שלא מפרישין הסגן

(א) משנה, רבי יהודה אומר אף אשה אחרת מתקינין לו שנאמר וכפר בעדו ובעד ביתו. נראה דגם רבנן דרשי ביתו זו אשתו דפסוק מפורש הוא, אבל סברי דמשום זה לא חייב לתקן אשה אחרת דלא חיישינן שתמות אשתו, או דחיישי אבא סברי דא"כ אין לדבר סוף [עיין לשון הגמ' לקמן יג.]. וכ"כ הגבוי"א בריש המס', ובאור שמח פי"ג מאיסורי ביאה הי"ג, ובלחם שמים מ"א ד"ה אף אשה אחרת.

ולפי"ז באמת קשה מה ראיית רבי יהודה מהפסוק וכפר בעדו ובעד ביתו, הלא על הפסוק כולי עלמא מודים, וכל הנידון אינו אלא אי חיישינן שתמות אשתו או לא ואיזה ראייה יש מן הפסוק לענין זה. וצ"ע.

רק ביוה"כ חיישינן שתמות אשתו

(ב) ועיין שיח יצחק (עמוד פ' טור א' בא"ד מ"מ) שכתב, דהא דר' יהודה חייש למיתה זה רק כאן ביוה"כ דמעלה עשו בכפרה, אבל בעלמא לא חייש כדאיתא בסוכה דף כד. ע"ש, והוכיח כן דאל"כ ניחוש גם שימותו ג' וד' נשים, אלא ע"כ דבעלמא לא חיישינן כלל למיתה.

למה אין מפרישין עוד סגנים לר"י

(ג) צ"ע לרבי יהודה למה חשש להתקין עוד אשה לכהן גדול ולא חשש להפריש הסגן. עי' בגבורת ארי (ד"ה מתניתין שבעת ימים) שכ' משום דאשתו מעכבא, ואילו פרישה לא מעכבא, ולכן לא חשש לו ע"כ. אמנם עי' בתוס' הרא"ש (ד"ה מתקנין) שכתב דלר' יהודה לא הפרישו הסגן כיון שפרישה לא

והביא הגר"מ זצ"ל ראייה לזה מפסוק בזכריה (ג' ג-ד): ויהושע היה לבוש בגדים צואים וגו' ויען ויאמר וגו' הסירו הבגדים הצואים מעליו וגו'. ועי' ברש"י שבניו של יהושע נשאו נשים שאינן ראויין לכהונה. [עיין רד"ק שנשאו נשים נכריות]. ויש לפרש הקרא דכיון שבניו פסולים לכהונה, לא היה אפשר לו לעבוד ככהן גדול, דהרי הם בכלל ביתו ויהיה זבח רשעים תועבה, ודוקא לאחר שגרשו הבנים את נשותיהם, וחזרו בהם ממומתם היה יהושע הכהן גדול ראוי ללבישת בגדי לבן.

[ע"כ מדברי הגר"מ זצ"ל, מספר תורת חיים עמוד רכ"ז]

(ג) וע"ע בגבוי"א שהקשה דכפ"ק דקידושין (דף כב.) גבי רציעת עבד עברי, תניא, לו אשה ובנים ולרבו אין אשה ובנים אינו נרצע שנאמר כי אהבך ואת ביתך. אלמא בנים נמי בכלל בית הם, וא"כ כהן גדול ביוה"כ ליבעי נמי שיהיה לו בנים, ואמאי לא קפיד ר' יהודה אלא אאשה בלבד, ובשום דוכתא לא מצינו שכהן גדול ביוה"כ צריך להיות לו בנים ע"ש.

ועיין במשך חכמה (פרשת אחרי בפסוק וכפר בעדו) שתירץ, דלא מסתברא לרבות בניו בכלל ביתו, דא"כ אם ימותו בניו ביוה"כ באמצע עבודה יהא מעכב, ותורה דרכיה דרכי נועם, לכן מסתברא דרק אשתו נתרבה, משום דיכול לישא אחרת. אבל בעבד נרצע דכתיב ביה אהבתי את אדוני את אשתי ואת בני, חזינא דהקפידה תורה שיהיו לו בנים, לכן גם אהבך ואת ביתך דרשינן שיהיו להרב אשה ובנים וכמו דכתיב כי טוב לו עמך שיהיה שניהם שוין יעו"ש בקידושין דף כב ודו"ק ע"כ דבריו. וכ"כ המלבי"ם פרשת משפטים דמפסוק כי טוב לו עמך, ילפינן דצריך להיות כמו העבד, ובעבד כתיב את אשתי ואת בני ע"ש. ועיין שיח השדה להגר"ח קניבסקי שליט"א יומא דף ב. מש"כ בזה.

והנה לדעת המהרי"ט (הובא במל"מ פ"ג מהל' עבדים הי"א, וכן דעת תוס' הרא"ש שם בקידושין) דלא בענין שיהא לרבו בנים, ולישנא דגמ' דצריך בנים ל"ד, לא תקשה קושיא זו. ואפילו לדעת המל"מ שם שהשיג עליו וסובר כפשטות הגמ' דלרציעה צריך בנים, אך כתב שם הטעם משום דכתיב 'את' אשתו,

כו ואם נאמר דלרבי יהודה אשתו מעכב [כן נקט הגבוי"א], אולי יש לפרש דכוונתו דהפסוק מגלה דמעכב, ולכן פשוט שיש לחוש לעוד אשה. אולם בתוס' הרא"ש כתב מפורש דאינו מעכב, וא"כ צ"ע מאי קמ"ל.

קטורת של כל יום והטבת הנרות "הכל בכהן גדול נשוי" ע"כ. וכתב האור שמח (פי"ז מאיסו"ב הי"ג ד"ה לשיטת) דלשון הרמב"ם מורה 'דמעכבא', ותו דהא שנה הכתוב כמה זימני וכפר בעדו ובעד ביתו וכו' עכ"ל. וכן העלה היד דוד בדעת הרמב"ם, ועי' בלחם שמים ד"ה אף אשה אחרת.

אולם בשיח יצחק (בתוס' בא"ד כי) דייק דמסידור לשון הרמב"ם בפ"א מעיוה"כ ה"ב משמע דאינו מעכב ע"ש. וכן דן בנזר הקודש (אות ה') דאולי זה רק למצוה. [וע"ע שם באות ד']. וכן דעת תוס' הרא"ש (ד"ה מתקינין). וכ"כ הקרני ראם (על מהרש"א דף ב. ד"ה תוס'), ועי' חקרי לב או"ח סי' קי"ז שדן בזה.

באיזה עבודות מעכב אשתו

ג) הגבורת ארי חוקר באיזה עבודות מעכב דין ביתו, אי קפיד רחמנא דוקא שבשעת כפרת פרו יהיה לו בית, אבל בשעת כפרת שתי שעירים לית לן בה אם אין לו בית, דהא האי ביתו לא כתיב אלא גבי כפרת פרו וכו', או דילמא אכולה מילתא קפיד אביתו, שכל עבודת יוה"כ צריך להיות בכהן גדול נשוי ע"ש בגבו"א.

ובספר דקה מן הדקה (סי' ח' ד"ה ובספר ג"א) כתב: דאפילו תימא שצריך להיות נשוי בכל עבודות היום, אבל מסתברא דאם מתה אשתו אחר שגמר עבודות היום קודם תמיד של בין הערבים, כיון דנגמרה עבודות יוה"כ מסתברא דאין אשתו מעכב ע"ש בדבריו.

ד) וטעם שיטות שמעכב, כתב האור שמח כיון ששנה עליו הכתוב כמה פעמים בעדו ובעד ביתו.

סימן כ

מתה אשתו של כהן גדול מי יעבוד

א) יש לחקור אליבא דרבנן אם מתה אשתו של כהן גדול, האם הוא יעבוד בלא אשה או דילמא הסגן עדיף דאע"פ שאין לו פרישה מ"מ יש לו אשה ועובד במקומו. ועי' במאירי שכתב דהסגן עובד, וכ"כ

מעכבא ע"כ, ושם בד"ה שמא כתב, שגם אשתו אינו מעכבא, ורק למצוה מן המובחר ע"ש. ומבואר דשניהם לא מעכבין, ולדבריו א"א לתרין כהגבו"א.

ועי' בהגהות אמרי מבשר (על התוס' הרא"ש) שפי' באופן אחר, דשאני פרישה שאינו דין בעבודה רק מצוה בפנ"ע ולכן לא הפרישו הסגן, משא"כ אשתו הוא דין בעבודה ולכן חשש לו.

סימן יח

בדעת הרמב"ם אי חיישינן למיתה

משנה, רבי יהודה אומר אף אשה אחרת מתקינין לו וכו'. הרמב"ם לא הביא הדין דהתקנת אשה אחרת. ומשמע שפסק כרבנן דלא חיישינן למיתה. והקשה בשו"ת חכם צבי (סי' ק"ו) מהא דפסק הרמב"ם בהלכות תרומות (פ"ט ה"א) הרי זה גיטיך שעה אחת קודם מיתתי, הרי זה אסור מיד לאכול בתרומה, שמא ימות שעה קלה לאחר מכן ע"כ. ומבואר דחייש למיתה אפילו בזמן מועט. ובשער המלך יישוב, דליום א' אין חוששין למיתה, אבל יותר מיום א' אפילו לזמן מועט חיישינן. ועיין בחקרי לב (או"ח סימן ק"ב ד"ה ומן הבאר) וגחלי אש (סימן י"א ד"ה הנה אנחנו) שתירצו: דרק במקום שחיישינן שיעבור איסור למפרע חוששין למיתה, אבל כאן גם אם ימות לא יעבור הכהן שום איסור¹, לכן פסק כחכמים שאין חוששין.

סימן יט

האם אשתו מעכבת העבודה ◇ באיזה עבודות אשתו מעכבת

א) יש לחקור אם ביתו מעכב, ועי' בתוס' ישנים שמסתפקים בזה ע"ש, ועיין עוד בגבו"א שדן בזה בארוכה, והסיק דביתו 'מעכב'. [וכוונתו לכאורה גם אליבא דרבנן ולא רק לר' יהודה, וצ"ע]. וכן משמע במאירי שכתב: 'אי אפשר לעבודת היום אלא בכהן הנשוי'. וכ"כ מנ"ח מצוה קפ"ה אות ז'.

ב) ועיין ברמב"ם (פ"א מהל' עיוה"כ ה"ב) וז"ל: וכן שאר העבודות של יום זה כגון הקטרת

כז צ"ע למה לא, הרי עובר על קיום הכתוב 'וביתו', ובפרט להסוכרים דהוי לעיכובא. וגם אפשר שתמות וקודם שידוע יעשה איזו עבודת מלאכה ונמצא שעבר למפרע. ועי'

דשמא יבוא על אשתו ותמצא ספק נדה כדמפרש בגמ' (דף ו.), ומדתני ברישא ז' ימים מפרישין כהן גדול מביתו ועלה קאי רבי יהודה בסיפא אף אשה אחרת מתקינין לו, משמע דאז' ימים דרישא קאי רבי יהודה ולא קודם לכן, ומהשתא בע"כ בכיאה אי אפשר מהאי חששא דספק נדה - אלא ע"כ בכניסה לחופה לחוד מיקרי ביתו, וכיון שכן אין להקדים ולהזמין אשה אחרת קודם ערב יוה"כ, אלא בהזמנה בערב יוה"כ [בחופה] סגי עכ"ד. [אבל ביוה"כ עצמו א"א לעשות חופה, דאין ראויה לביאה, ע"י תוס' יג: ד"ה לחדא.]

(ב) נמצא דדעת הגבורת ארי דכניסה לחופה לחוד בלא ביאה סגי 'לקיום דין ביתו'. וכן העלה בשאג"א סי' צ"ג ד"ה ואין לומר ע"ש. וכן מוכח בתוס' ר"י הלבן לקמן דף יג. ד"ה דמקדש ע"ש. ויעוין בחתם סופר (יומא עמ' י"ז ד"ה ולכאורה) דכתב, דכיון דמקור הדין דלא יהא לכהן גדול שתי נשים ביוה"כ הוא מדכתיב ביתו בית א' ולא ב' בתים [ולא כתיב אשתו], משמע דגם שתי נשים ע"י 'חופה' בלבד אסור, אבל בשאר ימות השנה אעפ"י שיש לו איסור לישא ב' נשים, זה דוקא בחופה עם ביאה, דשם המקור הוא מ'והוא אשה', א' ולא שנים ע"ש. וזה א"ש לפי דברי הגב"א ברש"י דבכניסה לחופה בלבד כבר קיים דין ביתו.

דעת רעק"א בחופה סגי לדין ביתו

(ג) וע"י בתשובות רעק"א (קמא סי' קנ"ט) כתב דאין הכרע כ"כ, ומביא מתשובת הרמ"א (סוף סי' קכ"ה) שכתב להדיא דצריך 'כניסה בביאה', ע"ש. ולדבריו צריך להזמין דוקא 'קודם ז' ימים'.

אמנם בסוף דבריו מסיק רעק"א, דודאי הכוונה 'בלי ביאה' מדאמר בירושלמי דכונסה ביוה"כ, וע"כ בלא ביאה [רק בחופה] ואין סיבה שגם הבבלי לא יסכים לפרט זה ע"ש. וזהו כדעת השאגת אריה וגבורת ארי.

(ד) הנה בשדי חמד (מערכת הב' ערך ביתו) הביא מתשובה מאהבה (סו"ס קל"ה) לדחות,

בגבורת ארי (סוף ד"ה מתניתין שבעה) דלפי מה שייסד שם דביתו מעכב, ע"כ 'הסגן עובד' דיש לו אשה ע"ש, וכ"כ בשיח יצחק ד"ה כי מסתמא.

והנה בלחם שמים (ד"ה אף אשה אחרת) כתב דלפי דעת הירושלמי דאם מתה אשתו אפשר לקדש עוד אשה ביוה"כ (ע"י תוס' דף יג:) א"כ ישמש הכהן גדול עצמו ע"י שיקדש עוד אשה, ולא הסגן, ע"כ. אך לדעת הבבלי אי אפשר לקדש אשה ביוה"כ, ולכן שפיר כתב הגבורת ארי דישמש הסגן. [וע"י ע"ש עוד מש"כ בזה בספר דקה מן הדקה ריש סי' ח'.]

ולאותן השיטות שהבאנו בסימן הקודם דביתו אינו מעכב, יש להסתפק באופן הנ"ל מי יעבוד האם כהן גדול עדיף דיש לו פרישה או דילמא סגן עדיף דיש לו אשה, וצ"ע.

(ב) הנה המאירי הקשה דלמה הצריך רבי יהודה לתקן לו אשה אחרת, הרי אם אשתו תמות, אפשר לסגן לעבוד שיש לו אשה ע"כ"ה. וקושייתו צ"ב דהא ודאי כהן גדול עדיף שהרי יש לו פרישה ג"כ. ובנזר הקודש הוכיח מזה שהמאירי סובר שגם הסגן פירש ז' ימים ע"כ.

סימן כא

מתי מזמינין אשתו לר"י ◊ בגדר ביתו חופה או ביאה

(א) משנה, ר' יהודה אומר אף אשה אחרת מתקינין לו. מזה גדר מתקינין אשה. בגמ' לקמן יג. מבואר דבעינן 'כניסה לחופה'.

והנה לא נתבאר מתי מתקינין לו אשה אחרת, רש"י בסוכה (דף כד.) כתב, ומזמינין לכהן גדול אשה 'בערב יוה"כ' ע"כ. והקשה עליו הגב"א מהא דאמרינן בגמרא (בדף יג.) דכל כמה דלא כניס לה לאו ביתו הוא, הרי דבעינן ממש כניסה, וא"כ איך כתב רש"י מזמינין, דמשמע בלי כניסה. ותירץ דכוונת רש"י הוא, דהאי כניסה לאו ביאה היא, דביאה בערב יוה"כ אי אפשר, דהא מפרישין אותו כל ז' ימי הפרישה מביתו, דהיינו מאשתו מחששא

כח ותירץ דנוח לו להתקין לו אשה ולא להעביר את הכהן גדול מכהונתו, כיון שאין הפסול בגופו, וכתב דלחכמים אם מתה אכן צריך סגן לעבוד כיון שהכהן גדול אין לו אשה.

מקרא, ואם נאמר דאינו אלא אסמכתא מנ"ל דהוא קבלה ממששה מסיני ולא דרבנן בעלמא. וצ"ל דכוונתו שהוא דרשה גמורה אלא שאינו מפורש בקרא. [ועיין ליקוטי הלכות ד"ה אמר קרא].

סימן כד

שריפת פרה בכהן הדיוט או בכהן גדול

גמ', מפרישין "כהן" השורף את הפרה. והוא משנה בפרה פ"ג מ"א. ומדכתב כהן ולא כהן גדול, ע"כ דקאי כשיטת ר' יוסי בפ"ד דפרה דשל דורות א"צ כהן גדול, וכן פסק הרמב"ם ז"ל (פרה פ"א הי"א) דאף כהן הדיוט כשר לפרה, ועיין כסף משנה שם בטעם שפסק כן ע"ש, ומקורו הוא לכאורה מדיוק לשון הגמ' כאן שהוא משנה בפרה, וכן כתב התוס' הרא"ש דכשר בכהן הדיוט. [ועי' בתורה תמימה במדבר פי"ט פ"ב].

אולם בתוס' ישנים (ד"ה מפרישין כהן השורף – הראשון) כתב: אומר רבינו הזקן שאין לדייק מלשון זה שכשר בכהן הדיוט, דכהן כאן משמע כהן הידוע דהיינו כהן גדול ע"ש עוד.

ועיין ריטב"א (ד"ה שבעת ימים) שכתב: דסתמא דהכא דלא כר' מאיר לדורות בכהן גדול, אך המשנה במס' פרה (פ"ג מ"ה) דקתני פרות שנעשו מימות משה ואילך כולם היו בכהנים גדולים, ולפום פשטא אתיא כרבי מאיר, וכתב דהנכון דתנא דידן דברי הכל הוא ולא נכנס לפלוגתא זו, והאי לישנא משמע מי שראוי לישרוף לכל חד כדאית ליה ולעולם אתי גם כרבי מאיר ע"ש.

סימן כה

בענין פרישת כל הבהנים העוסקים בפרה

(א) גמ', מפרישין כהן 'השורף' את הפרה. כתב בתוספות הרא"ש, מפרישין היו כהן השורף את הפרה. אבל שאר כהנים שהיו עסוקים באסיפת אפרה ובשאר עסקיה כדמשמע לקמן שהסגן מסייע בפרה, 'לא היו מפרישים אותם'. [ועיין שם באמרי מבשר]. וכן כתב בתוס' ישנים (כאן ד"ה מפרישין כ"ג) מפורש דרק השורף את הפרה בעי

דאפשר דהיה כניסה בביאה, ואפ"ה לא חיישינן לספק נדה, דכיון שהיא בתולה אם תראה דם נתלה בדם בתולים ולא תטמא עיי"ש. ולפי"ז א"צ לבעול דוקא קודם ז' ימים דהא בין כך לא יטמא^כ.

אך באמת כד נעיין בשו"ת רע"א הנ"ל, יתבאר דיש עוד חשש, שמא מחמת חימוד ראתה ע"כ. ולזה לא יהני מה שהיא בתולה. [אמנם רע"א בתוך דבריו דחה, דעדיין י"ל דמתקינין האשה קודם לז' ימים ע"ש - ועיין עוד בשער המלך בחופת חתנים סי' ד' ד"ה האמנם, ובשו"ת תורת חסד או"ח סי' י"ד, ובספר דקה מן הדקה סי' ח', ובשו"ת דברי שאול מהדו"ק ח"ב סי' ו' שהאריכו בזה].

סימן כב

בתוס'

תוס' ד"ה וחכמים אומרים. כתבו, כי מסתמא ימצא הרבה כהנים הראויין לעבודה להכי סגי בחד משא"כ במיתת אשתו ע"כ. והקשה המהרש"א א"כ ה"נ גבי אשה אחרת לא הוי רק חששא בעלמא שהרי ימצא הרבה כהנים שיש להם נשים. וכתב, ויש ליישב ע"כ, וביאר הקרני ראם שם דכיון דכתב התוס' ישנים דאין ביתו מעכב, לא יקחו כהן אחר, נמצא דהכהן גדול עובד בלי אשה ומשו"ה חששו אפילו לתרת, ועיין לעיל סימן יט.

בענין פרה

סימן כג

פרישת כהן השורף הפרה

גמ', שבעת ימים קודם שריפת הפרה מפרישין כהן השורף את הפרה. כתב הרמב"ם הל' פרה (פ"ב ה"ב): מפרישין כהן השורף 'כשם' שמפרישין כהן גדול לעבודת יוה"כ, עכ"ל. וצ"ב הלשון כשם, הלא שניהם מחד קרא יליף להו ולמה כהן גדול פשוט יותר. ועוד קשה למה כתב בהל' יוה"כ (א' ג') 'דבר זה קבלה ממששה רבינו' עכ"ל. הלא נלמד מפורש

כט עי' רעק"א על משניות יומא שהקשה דלמה חששו לנדה, והא אשה בימי טוהר אין חשש זה. ותי' דילמא לא פלוג ע"ש.